

LIIKKEELLÄ
KOHTI
HYVINVOIVAA
MAAKUNTAA

Kuntakumppanuus, Anu Oittinen

#hyvinvointi**LIIKE**

YHDESSÄ TEHOKKAAMPAA, KATTAVAMPAA JA VAIKUTTAVAMPAA

Kunnallisen ja seudullisen hyvinvointitehtävän näkökulmasta liikunnan toimijoiden rooli terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan tuottajana, koordinoijana sekä yhteistyön rakentajana on merkittävä.

Liikunnan tulee säilyä kunta-, seuturakenteessa. Liikunnalla tulee olla omat osaavat toimijat kunnassa ja seudullisesti.

Liikunnan ja muun vapaa-aikatoiminnan merkitys ennaltaehkäisevänä toimintana tulee turvata.

MIKSI?

On systemaattisesti oikaistava tätä vääristymää, joka löytyy esim. hallitusohjelman johdannon ensimmäisissä kappaleissa:

"Laadukkaat julkiset **sosiaali- ja terveystalvelut** tuottavat hyvinvointia – luottamusta siihen, että jokaisesta pidetään huolta, kun omat voimat eivät riitä."

"Laadukkaat julkiset **sivistys-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut yhdessä sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa** tuottavat hyvinvointia – luottamusta siihen, että jokaisesta pidetään huolta, kun omat voimat eivät riitä."

Tiukassa lieassa toimiva Laitila tukeutuu ennaltaehkäisyyn

Jo toisen uuden päiväkodin lyhyen ajan sisään rakentava kaupunki investoi vielä ensi vuonna isosti. Kaupunginjohtajan mukaan seuraavina vuosina hankelista lyhenee.

Elina Malkamäki
Turun Sanomat, Laitila

Laitilan kaupunki käy ensi vuo-teen tiukoissa talousraameissa. Kaupunginjohtaja Johanna Luukkosen mukaan alijäämästä huolimatta talousarviossa satsataan ennaltaehkäisyyn eikä tingitä nykytoiminnoista. – Kaupunki investoi palveluihin. Esitämme muun muassa uutta lääkärin virkaa ja sosiaaliterapeuttien virkaa hoitoon pääsyt nopeuttamiseksi ja sosiaaliryön kuormituksen tasamiseksi, Luukkonen sanoo.

Satsausten toivotaan myös vähentävän erikoissairaanhoidon kuluja, jotka Laitilassa ovat valmiiksi laskussa.

Kaupunki aikoo vakinaistaa puhe- ja toimintaterapeuttien työsuhteet ostopalveluista omaksi toiminnaksi.

– Lisäksi vakiinnutamme ikäihmisten päivätoiminnan, jota tähän asti on tehty testamenttivaroin. Näiden ohella saamme valmiiksi uuden päiväkodin.

Vuoden 2020 talousarvio

Vuonna 2018 valmistunut Apilaniityn päiväkodti (kuvassa) on Laitilan ensimmäinen päiväkodiksi rakennettu. Ensi vuonna kaupunkiin valmistuu toinen uusi päiväkodti Tuunan alueelle. Se on kaikkien lasten kallein investointikohde.

Kaupungin menot kasvavat noin 9,6 miljoonaa euroa. Luukkosen mukaan ensi vuotta värjittävät suuret investoinnit, mutta sen jälkeen rakennustah- ti hidastuu.

Suurin investointihankkeista on toukokuussa 2020 avautuva Tuunan päiväkodti, johon on varattu ensi vuodeksi 2,4 miljoonaa. Uuteen kiinteistöön siirtyvät Pähkinäpensaan päiväkodin lapset.

Lukion tiilijulkisivuja uusitaan 300000 eurolla ja Varp-

kaa kaikkienensa miljoonalla eurolla. Vesijohto- ja viemäritöihin on varattu yhteensä 1,4 miljoonaa, suurimpana kohteista Untamalan alue. Hallinnon osalta kaupunki panostaa digipalveluihin sekä kuntamarkkinointiin.

Yhteensä noin 7,6 miljoonan investointipotti lisää velanottoa ja lainamäärä kipuaa yli 4000 euroon asukasta kohden. Suunnitelmakauden lopussa, vuonna 2022, kaupungilla on velkaa noin 39 miljoonaa euroa.

Kaupunki aikoo säilyttää tu-

loveroprosenttinsa ensi vuonna 20,75:ssä. Kiinteistöveroja-

kaan ei aiota korottaa.

– Myös Varppeen koulun tilanne on vielä auki. Toivomme, että kiinteistön ongelmat ovat korjattavissa, Luukkonen toteaa.

Laitila odottaa verotulojen ja valtionosuuksien kasvavan ensi vuonna. Valtionosuuksien lisäys olisi 1,2 miljoonaa. Verotuloja lasketaan kertyviksi noin 31,6 miljoonaa euroa.

Kaupunki aikoo säilyttää tu-

HIENOA!

MIKSI?

Missä Liikkuva toinen aste?!

Kun huoli lukioerästä

Kaupunki ryhtyi kehittämään apukeinoja uupuneiden lukioerästä yhdessä Kuopion, Espoon ja Jyväskylän kanssa.

Hanne Yli-Parkas
Turun Sanomat

FAKTA

Turun lukioiden esimerkkejä apukeinoista

Koulut ovat saaneet itse pohtia ongelma-alueita, joissa löytyisi kehitettävää.

OPISKELUJOIDEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN JA STRESSINHALLINTA:

Hyvinvointiryhmä ja stressinhallintakurssit Puolalanmäen lukiossa ja Tsykin lukiossa.

OPINTOJEN ETENEMISEN EDISTÄMINEN:

Matematiikan ja kirjoittamisen tukipajat esimerkiksi matematiikassa ja kirjoittamisessa

Luostarivuoren ja Tsykin lukioissa, sekä yleinen tukipaja Katedraalskolariissa.

OPISKELUTAITOJEN VAHVISTAMINEN:

Opiskelutekniikoiden sisältöpaketti osana ryhmänohjausta kaikille vuosikursseille Turun klassillisessa lukiossa ja Kerttulin lukiossa.

YHTEISÖLLISYDEN VAHVISTAMINEN:

Kerttulin lukion kaupunkisuunnistus 1. vuoden opiskelijoille.

KOHDENNETTUA TUKEA OPPIMISEEN HENKILÖKOHTAISTAMALLA:

Yhteisopettajuus esimerkiksi äidinkieliessä ja matematiikassa Luostarivuoren Lyseon lukiossa.

TUEN TARPEEN TUNNISTAMINEN JA TARJOAMINEN MONIKIELISILLE LUKIOLAISILLE:

Katedraalskolariin tukipaketti monikielisille.

Lähde: Erityisesti lukiossa -hanke, Turun kaupunki

aikuisen maailmaan.

– Onko tämä kuinka paljon sukua sille, että yhteiskuntakin on muuttunut, ja työelämässä uuvutaan myös entistä enemmän? Kansallisella tasolla on kiinnitetty huomiota siihen, että kun siirtymäaika lukioista jatko-opintoihin pyritään lyhentämään, siirtyminen ei enää tapahdukaan sujuvasti. Nuoret ovat liian uupuneita miettimään tulevaa alaansa.

Tuen tarvitsijoita voi olla hankala löytää, kun ryhmäkoot kasvavat, eikä yksittäiseen opiskelijaan ehditä kiinnittää huomiota.

Kilpinen korostaa, että opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat ovat tärkeissä roolissa.

– Yhden aineen opettaja saattaa huomata, että jollain opiskelijalla on haasteita hänen tunneillaan, joku toinen

vitsijat, Kilpinen muotoilee.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke jatkuu vielä ensi vuoden.

Kilpinen korostaa, että myös hankkeen päätyttyä työn on jatkuttava.

– Tämä on päänavaus, hankkeet toimivat aina kehityksen kiihdyttämönä. Nyt voimme kokeilla erilaisia tuen malleja, ja tuleva näyttää, mitkä jäävät käyttöön. Resurssit niihin pitää löytyä kuitenkin jo olemassa olevista varoista. Eli meidän on mietittävä, miten tukitoimet toteutetaan ilman hankerahotusta, hän pohtii.

Erityisesti lukiossa -hankkeen

– Kehitämme hankkeesta, että Erityisesti lukiossa -hankkeen taustalla on elokuussa voimaan tullut lukio-

– Kehitämme hankkeesta lukioihin toimintamallin, mitä jokainen heistä tekee. kun

sesta. Ne, jotka haluavat pärjätä hyvin, pärjäävätkin, mutta osa unohtuu loolta taakkansa alla.

**LEIKKIPUISTO
JUMPPA**

HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ JA TAPOJA YHTEISTYÖLLE JO PALJON

Mihi.fi, Wertaisliikkujat,
Saattajakortti,
Leikkipuistojumppa,
koulutusyhteistyö, kohtaamiset,
kampanjat

LAPSET JA PERHEET	CAA	LIE	MAS	MYN	NAA	NOU	PAI	RAI	RUS	SAU
Liikuntatoimen omat ydinpalvelut										
Yhdyskuntasuunnittelu ja -rakentaminen										
Sosiaalipalvelut										
Terveyspalvelut										
Sivistystoimi										
Kulttuuripalvelut										
Liikuntatoimen omat ydinpalvelut / TOIMENPITEET										
Kunnassa on liikuntatarjontaa ja -palvelua lapsiperheille ja lapsille										
Seurojen toiminnassa										
Kunnan tuottamana										
Muiden tahojen (esim. yksityinen) tuottamana										
Kokonaisuutta arvioidaan erityisryhmien tarpeen, saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta.										
Lasten liikuntaan panostaminen kunnan avustus- ja vuorojakokäytäntöjen kautta										
Painottuuko lasten ja perheiden liikkumaan aktivointi kunnan avustuskäytännöissä?										
Ovatko lasten vuorot maksuttomia kunnan vuorojakokäytännöissä?										

Konkreettisia liikunnan edistämisen näkökulmasta tärkeimpiä asioita, niitä jotka indikoivat liikunnan kannalta suotuisaa kehitystä. Näitä voidaan arvioida kunnissa ja voidaan tehdä seudullisia tarkasteluja. Missä hyvin - mitä hyviä käytäntöjä...

Näitä voisi kuka tahansa kunta- tai muu toimija lisätä: jos jossakin kunnassa tai jollakin toimijalla on joku hyvä toimintatapa tai käytäntö, joka ei vielä näy, se pitäisi päästä lisäämään muille nähtäväksi/malliksi.

Yhteistyön arvo

Kohtaamiset
Merkittävyys

Mentorointi

Toisiltaoppiminen

Yhteistyökälyt

Toimintamallit

Vertaistuki

Ongelmanratkaisut

Vaiikuttavuus

Viestintä

Profiilinnosto

Yhteislinjaukset

Yhteiskoulutukset

Yhteishankkeet

Today

1)

Visio liikunnan kunta- kumppanuudesta

